

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 13/2021 van 5 februari 2021

Betreft: Advies over het ontwerp van ministerieel besluit ter uitvoering van artikel 6 van het decreet van de Waalse regering van 18 december 2020 over noodmaatregelen inzake de rijopleiding (CO-A-2021-012)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de dringende adviesaanvraag van de Minister van de Waalse Regering die bevoegd is voor Verkeersveiligheid, Valérie De Bue, ontvangen op 21 januari 2021;

Gelet op de bijkomende informatie ontvangen op 22 en 25 januari 2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 5 februari 2021 het volgende advies uit:

I. Onderwerp en context van de aanvraag

1. Op 21 januari jongstleden heeft de Minister van de Waalse regering die bevoegd is voor verkeersveiligheid, de Autoriteit om dringend advies verzocht over het ontwerp van ministerieel besluit ter uitvoering van artikel 6 van het besluit van de Waalse regering van 18 december 2020 betreffende noodmaatregelen inzake de rijopleiding (hierna "het ontwerpbesluit").
2. Artikel 6 van het voormelde Besluit van de Waalse Regering van 18 december bepaalt: *In afwijking van artikel 21, lid 2, van het koninklijk besluit (KB) van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor de erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen, kan de instructeur het theoretische rijonderricht per videoconferentie geven* en delegeert aan de bevoegde minister de bevoegdheid om de modaliteiten vast te stellen van deze cursus afstandsonderwijs voor een maximaal aantal van 20 studenten per sessie; hetgeen het voorwerp is van het ontwerpbesluit dat voor advies is ingediend.

II. Onderzoek

a. Voorafgaande opmerking over de motivering van de dringende adviesaanvragen die verband houden met de huidige epidemiologische situatie

3. De afgevaardigde van de minister verzocht om zijn adviesaanvraag dringend te behandelen in deze bewoordingen: *"Dit ontwerp is een gevolg van de gezondheids crisis en beoogt de contacten te beperken. Daarom wordt voor deze adviesaanvraag het voorrecht op DRINGENDE BEHANDELING ingeroepen, aangezien dit MB wordt ingediend op basis van het Regeringsbesluit van 18 december 2020 betreffende noodmaatregelen inzake de rijopleiding. De instructeur kan de theoretische rijopleiding via videoconferentie geven, de facto zonder enig gezondheidsrisico voor de deelnemers. Hiermee kan eveneens de grote achterstand worden ingehaald die tijdens de lockdown is ontstaan en kan de toenemende vraag snel worden aangepakt».*
4. Aangezien de Autoriteit om een dringend advies wordt verzocht, zullen alleen de bepalingen met significante gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens worden geanalyseerd, onverminderd de vaststelling van een later standpunt van de Autoriteit over deze kwestie.
5. Aangezien de epidemiologische situatie waarmee wij thans te maken hebben reeds verscheidene maanden aan de gang is en dat een aantal van de daarmee samenhangende problemen die de wetgever wil regelen met wet- of regelgeving (zoals deze van het ontwerp, namelijk de organisatie

van theoretische online rijlessen) voorspelbaar zijn en bovendien voor onbepaalde tijd van toepassing kunnen zijn gelet op de impact van deze epidemiologische situatie voor het functioneren van onze samenleving, verzoekt de Autoriteit dat ontwerpen van wet- of regelgeving die op deze situaties zijn gebaseerd, voortaan zoveel mogelijk worden aangenomen binnen termijnen die de Autoriteit in staat stellen binnen de normale termijnen advies uit te brengen, zodat haar adviezen de nodige kwaliteit kunnen hebben gelet op de middelen die haar voor de uitvoering van haar taken zijn toegewezen.

b. Inleidende opmerkingen over de beginselen van noodzakelijkheid en proportionaliteit van inmenging in het recht op bescherming van persoonsgegevens en over de kwaliteitscriteria voor wet- en regelgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens

6. De verwerking van persoonsgegevens die aan de rij scholen wordt opgelegd krachtens artikel 23 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen of de mededeling van aanwezigheidslijsten door deze scholen aan de "Direction de la Régulation du Transport par route du Service public de Wallonie (SPW) (hierna "de Directie voor regulering van het wegverkeer van de Waalse Overheidsdienst (WOD)"), zijn verwerkingen van persoonsgegevens als bedoeld in de AVG.
7. Elk ingrijpen in het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens is slechts toelaatbaar indien zij noodzakelijk is en in verhouding staat met het doel van algemeen belang dat ermee wordt nagestreefd en die door zijn aard als leidraad moeten dienen voor elke wettelijke bepaling. De auteur van een norm die een verwerking van persoonsgegevens regelt, moet kunnen aantonen dat deze voorafgaande analyse van de noodzakelijkheid en proportionaliteit is uitgevoerd.
8. Het noodzakelijkheidsbeginsel vereist niet alleen een beoordeling van de doeltreffendheid van de voorgestelde verwerking met het oog op het bereiken van het nagestreefde doel, maar ook een beoordeling of de voorgestelde verwerking de minst ingrijpende manier is om dat doel te bereiken.
9. Als de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens wordt aangetoond, moet ook worden aangetoond dat de verwerking in verhouding staat (in strikte zin) tot het nagestreefde doel, dat wil zeggen dat er een billijk evenwicht is tussen de verschillende betrokken belangen en de rechten en vrijheden van de betrokken personen ; met andere woorden, er moet worden nagegaan of het ongemak dat de beoogde verwerking veroorzaakt, niet disproportioneel is aan het nagestreefde doel.

10. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en door zijn aard een inmenging betekent in het recht op bescherming van persoonsgegevens en het recht op privacy) moet bovendien niet alleen noodzakelijk en proportioneel zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, duidelijk kunnen zien welke verwerkingen er met hun gegevens worden uitgevoerd.

c. Noodzaak en doel van het identificeren van leerlingen voor een theoretische rijopleiding die wordt verstrekt door een erkende rijschool en het beheren van de identificatie van leerlingen wanneer zij zich inschrijven voor de cursuscyclus. (art.2, §1 in ontwerp)

11. De rechtsgrondslag van het ontwerpbesluit is te vinden in artikel 23, § 1, 4°, van de wet op het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, alsmede in artikel 6, lid 2, van het besluit van de Waalse regering van 18 december 2020 houdende noodmaatregelen inzake rijopleiding, waarbij aan de minister de taak wordt gedelegeerd om de modaliteiten vast te stellen voor het verstrekken van theoretische afstandsonderwijs. Gevraagd naar het doel van de identificatie en authenticatie van leerlingen van een theoretische rijopleiding door erkende scholen, beriep de afgevaardigde van de minister zich op artikel 23 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen. Deze bepaling verplicht rij scholen tot de volgende verwerking van persoonsgegevens en vormt de wettelijke bepaling waarop rij scholen zich kunnen beroepen als grondslag voor de rechtmatigheid van deze verwerking (artikel 6.1.c van de AVG) :

- a. een inschrijvingskaart voor iedere leerling waarop zijn identiteit en inschrijvingsnummer en -datum worden vermeld. Die kaart heeft een aantal vakken, dat met het aantal door de rij school gegeven lessen overeenstemt;
- b. bijhouden van een aanwezigheidslijst voor elke theoretische lessencyclus;
- c. het gedurende één jaar bijhouden door elke instructeur van een dagelijks logboek waarop het tijdstip van het begin en het einde van de les is vermeld, alsmede, voor elke praktijkles, het kentekennummer van het voertuig, de kilometerstand van het voertuig aan het begin en aan het einde van de les, alsmede het kentekennummer van de leerling, en het gedurende drie jaar bijhouden van een register waarin de identiteit van de ingeschreven leerlingen, de datum van inschrijving, de data van de gegeven lessen met vermelding van de aan- of afwezigheid van de leerlingen, de data van de theorie- en praktijkexamens die de leerling heeft afgelegd en, in voorkomend geval, de behaalde resultaten met eventuele opmerkingen, zijn opgenomen;
- d. de afgifte van een getuigschrift van gevolgde theoretische lessen aan leerlingen die het aantal uren lessen voorgeschreven in de artikelen 14 en 15 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs of in artikel 9 van het koninklijk besluit van 10

juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B hebben voltooid en aan leerlingen die van rijkschool veranderen.

12. Zoals blijkt uit het verslag aan de Koning over deze regelgevende bepaling, heeft deze gegevensverwerking tot doel "*een doeltreffende controle op de activiteiten van de scholen (...) door de inspecteurs (...) en de eventuele afgifte van duplicaat van getuigschriften van gevolgde lessen aan leerlingen mogelijk te maken*". Het zijn derhalve deze doeleinden die op basis van deze wettelijke bepaling het kader vormen waarbinnen de rijkscholen de verwerking van leerlinggegevens mag uitvoeren.

13. Door erkende rijkscholen te verplichten een dubbelzijdige kopie te verzamelen van de identiteitskaart van kandidaten voor een cyclus van theoretische rijlessen en deze kopie gedurende 12 maanden te bewaren, wordt in ontwerpartikel 2 een irrelevante, overbodige en riskante maatregel met betrekking tot identiteitsdiefstal genomen. De eis dat een kopie van iemands identiteitskaart wordt toegezonden om hem of haar op afstand te authenticeren, is niet relevant, aangezien de ontvanger op die manier niet kan nagaan of de toegezonden kopie die is van de persoon die de cursus afstandsonderwijs volgt. In het geval van het gebruik van de ID-kaartauthenticatiemodule of een ander apparaat met soortgelijke kenmerken (multifactorauthenticatie), wordt aanbevolen de ID-kaartauthenticatiemodule of een ander apparaat met soortgelijke kenmerken te gebruiken. Aangezien de organisatie van theoretische rijlessen op afstand op afstand beperkt is tot de periode van de pandemie en gezien de urgentie van de organisatie van dergelijke cursussen, is de Autoriteit van mening dat een methode van authenticatie op afstand die minder sterk is dan die welke wordt geboden door het gebruik van de elektronische identiteitskaart, maar die toch een zekere mate van garantie biedt, toch kan worden gebruikt. Het gebruik van het CSAM-systeem of een ander systeem met soortgelijke kenmerken kan daartoe ook worden aanbevolen in het ontwerp van ministerieel besluit.. Aldus wordt het gewenste doel bereikt zonder het risico te lopen van identiteitsdiefstal als gevolg van het in omloop brengen en bewaren van kopieën van identiteitskaarten¹. De formulering van ontwerpartikel 2 moet dienovereenkomstig worden herzien.

14. Door gebruik te maken van de authenticatiemodule van de identiteitskaart of van een ander toestel met soortgelijke kenmerken om de toegang tot het e-learningplatform van de rijkschool te beheren (dat de cursisten de applicatie voor interactieve communicatie ter beschikking zal stellen waarmee de cursus op afstand zal worden gegeven), zal de instructeur de cursisten niet hoeven op te roepen om hun identiteit te verifiëren (waarover de Autoriteit zich afvraagt hoe deze verificatie

---

¹ Zie hiervoor de Aanbeveling uit eigen beweging 03/2011 van 25 mei 2011 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, voorganger van de Autoriteit, over het nemen van een kopie van de identiteitskaart en over het gebruik en de elektronische lezing ervan, terug te vinden op de website van de Autoriteit.

zonder verdere details op afstand adequaat en efficiënt kan worden uitgevoerd²), zoals bepaald in artikel 4, § 1 van het ontwerp van ministerieel besluit dat eveneens zal moeten worden aangepast ten gevolge van de vervanging van het nemen van de recto-verso kopie van de identiteitskaart door de authenticatiemodule van de identiteitskaart en de beveiligde bewaring gedurende 12 maanden van het bij die gelegenheid verzamelde authenticatiebewijs als bewijs van de elektronische authenticatie van de leerlingen die onderworpen zijn aan deze verplichte authenticatie voorafgaand aan cursussen.

d. Grondslag voor de rechtmatigheid van de verwerkingen van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor het verstrekken van rijkschooldiensten (Art. 2, §2, lid 2 in ontwerp)

15. Artikel 2, § 2, lid 2, van het ontwerp van ministerieel besluit bepaalt dat (vrije vertaling) "de leerling automatisch instemt met de praktische regels door deel te nemen aan de cursussen.
16. Afgezien van het feit dat het aan de minister is om deze modaliteiten via reglementaire weg vast te stellen en anderzijds dat leerlingen van nature geen manoeuvreerruimte hebben bij het bepalen van deze modaliteiten en dat de instemming in het onderhavige geval dus niet kan worden gebruikt, merkt de Autoriteit op dat deze toestemming niet de grondslag kan vormen voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens die voortvloeit uit de modaliteiten voor afstandsonderwijs, aangezien zij niet vrij is. Om vrijelijk te kunnen instemmen met de voorwaarden van cursussen op afstand, moet de leerling een echte keuze worden geboden, zonder dat hij negatieve gevolgen hoeft te ondervinden als hij weigert. Onder deze omstandigheden kan toestemming in dit geval moeilijk als rechtsgrondslag worden aanvaard. Artikel 2, § 2, tweede alinea, moet bijgevolg worden geschrapt omdat het in strijd is met de AVG.
17. De verwerking van persoonsgegevens van leerlingen door rijsscholen is gebaseerd op de rechtmatigheid van de uitvoering van het dienstverleningscontract (registratie, beheer van de facturering, enz.) (artikel 6.1.b AVG) en, voor de bovenvermelde verplichte gegevensverwerking, op artikel 23 van het bovenvermelde Koninklijk Besluit van 11 mei 2004 (artikel 6.1.c AVG).

---

² Voor alle zekerheid, wijst de Autoriteit erop dat de verwerking van gezichtsherkenning via een webcam of enig ander technisch hulpmiddel met het oog op de eenmalige identificatie of authenticatie van personen, aanzienlijke risico's inhoudt op schending van de persoonlijke levenssfeer en de persoonlijke vrijheden van de betrokkenen. Biometrische gegevens zijn uniek en maken de identificatie van een persoon mogelijk op basis van zijn of haar fysieke of biologische kenmerken; zij vallen derhalve onder de strengere bescherming van de AVG. Aangezien de verwerking van biometrische gegevens in beginsel verboden is door de AVG, zou voor dergelijke voorzieningen in elk geval een specifieke wettelijke bepaling nodig zijn die wordt aangenomen om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op een wijze die evenredig is met het nagestreefde doel en op voorwaarde dat passende en specifieke maatregelen worden getroffen om de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkenen te vrijwaren.

e. Vaststelling van de voorwaarden waaraan de door de rijsscholen gebruikte applicatie voor collaboratieve communicatie moet voldoen - verplichte vermelding van de naam en voornaam van de leerlingen - verplichte activering van hun camera op verzoek van de instructeur - machtiging van de rijsschoolinstructeurs om regelmatig de "aanwezigheid" van de leerlingen tijdens de opleiding te controleren (art. 3 en art. 4, §2)

18. Vanuit een algemeen oogpunt merkt de Autoriteit op dat - naar het voorbeeld van de resolutie over e-learningplatforms die op 23 oktober 2018 tijdens de Internationale Conferentie van commissarissen voor gegevensbescherming is aangenomen - scholen en aanbieders en ontwikkelaars van e-learningplatforms (vrije vertaling) "*voor zover mogelijk, personen in staat moeten stellen een e-learningplatform met geanonimiseerde gegevens te gebruiken. Om overmatige gegevensverzameling te voorkomen, moeten personen de e-learningplatforms anoniem of met niet-identificerende pseudoniemen kunnen gebruiken*"³.
19. Artikel 3 van het ontwerp van ministerieel besluit dat voor advies voorligt, bepaalt dat (vrije vertaling) *Videoconferentiecursussen worden gegeven via een applicatie voor collaboratieve communicatie die videogesprekken ondersteunt onder de volgende voorwaarden:*
- 1° om naar behoren ingeschreven leerlingen in staat te stellen gratis op afstand verbinding te maken door in te loggen;*
  - 2° elke leerling op elk moment duidelijk te kunnen visualiseren via zijn of haar afbeelding en zijn voor- en achternaam;*
  - 3° de instructeur die de opleiding geeft te kunnen visualiseren ;*
  - 4° interactie mogelijk te maken tussen de leerlingen en de instructeur via een microfoon en eventueel een chat ;*
  - 5° de projectie van lesmateriaal mogelijk maken;*
  - 6° op elk ogenblik toegang verlenen aan een ambtenaar van de Directie Regelgeving Wegvervoer van de Waalse Overheidsdienst Mobiliteit en infrastructuur.*
- De gebruikte toepassing is beveiligd en garandeert de bescherming van de privacy. »*
20. Artikel 4 §2 van het ontwerp van ministerieel besluit bepaalt ook (vrije vertaling) « *Tijdens de hele les zijn de leerlingen zichtbaar op het scherm op verzoek van de instructeur, die op elk moment met hen kan interageren. De instructeur controleert regelmatig de aanwezigheid van de leerlingen en meldt elke afwezigheid van een leerling tussen het begin en het einde van de les op het aanwezigheidsblad. »*

---

³ Resolutie over e-learningplatforms aangenomen op de Internationale Conferentie van commissarissen voor gegevensbescherming van 23 oktober 2018, blz. 6, beschikbaar in het Frans en in het Engels op de website Global Privacy Assembly, onder de rubriek Documents – Adopted resolutions.

21. Gevraagd naar de motivering van deze eisen, wees de afgevaardigde van de minister op de verplichting van de rijsscholen om aanwezigheidslijsten bij te houden van de leerlingen die hun lessen volgen en om de persoonlijke inschrijvingskaart van de leerlingen in te vullen, met vermelding van de lessen die zij hebben gevolgd (art. 23 van het voornoemde koninklijk besluit van 11 mei 2004) en op het feit dat *"een herhaalde verificatie waarborgt dat de kandidaat steeds actief de cursus volgt en niet alleen maar is ingelogd. Dit alles wordt steeds ingegeven door de zorg voor de verkeersveiligheid en het feit dat voor sommigen de opleiding een verplichte formaliteit is. Als de kandidaat weet dat de instructeur hem op elk moment kan ondervragen, vergroot dit de kans dat de kandidaat voor het scherm blijft zitten »*.
22. De Autoriteit merkt op dat het disproportioneel te eisen dat voor- en achternaam van de leerlingen worden getoond en via de applicatie voor collaboratieve communicatie aan alle deelnemers worden meegedeeld. Hetzelfde geldt voor de machtiging van de instructeur om van een leerling te verlangen dat hij de camera op zijn computer activeert zodat hij zichtbaar is op het scherm, om regelmatig de aanwezigheid van leerlingen te controleren om elke "afwezigheid" (zonder verdere details) tijdens de cursus aan te geven, zodat dit op de aanwezigheidslijst kan worden vermeld. Zodra de authenticatie van de leerling heeft plaatsgevonden bij de aansluiting op het e-learningplatform van de rijsschool, waardoor hij de applicatie voor collaboratieve communicatie kan activeren die hem door de rijsschool ter beschikking wordt gesteld, die de instructeur in staat zal stellen tot interactie met de leerlingen, lijkt het immers niet nodig of relevant om van elke leerling te verlangen dat hij permanent zijn voor- en achternaam vermeldt, of dat de activering van de camera niet aan zijn eigen oordeel wordt overgelaten.
23. Volgens de Autoriteit gaat het beoogde controlestelsel verder dan de eenvoudige invoering van een applicatie waarmee leerlingen kunnen worden ondervraagd. De voor elke opleiding noodzakelijke interactie met de cursisten kan plaatsvinden door in de applicatie alleen de voornaam van de cursisten weer te geven, of zelfs een pseudoniem naar keuze, zonder dat hun beeltenis of de privé-ruimte van de plaats van waaruit zij aan de cursus op afstand deelnemen, zichtbaar is, onverminderd het feit dat de verbindingslogboeken en de mogelijkheid voor de instructeur om de cursisten tijdens de cursus te ondervragen, de rijsschool in staat zullen stellen de cursist te identificeren die aan de cursus heeft deelgenomen na zich op afstand te hebben geauthenticeerd volgens de door de Autoriteit aanbevolen methoden, zoals hierboven beschreven, en de aanwezigheidslijsten op te stellen die zij moeten bijhouden. Het feit dat cursussen op afstand worden gegeven in plaats van fysieke aanwezigheid, impliceert dat moet worden nagedacht over de modaliteiten van deze cursussen, zodat zij voldoen aan het beginsel van minimale gegevensverwerking.

24. Gelet op het betalende karakter van de cursussen en gelet op het feit dat aan het einde van deze cursussen een theoretisch examen wordt afgenomen om na te gaan of de kandidaat over voldoende theoretische kennis beschikt voor het rijbewijs en gelet op het feit dat bij twee keer falen voor dit examen impliceert dat een groter contingent lesuren moet worden gevolgd (cf. art. 32, §5 van voormeld koninklijk besluit van 23 maart 1998), is het bovendien onwaarschijnlijk dat een andere persoon de plaats zal innemen van de ingeschreven leerling die zich heeft aangemeld met behulp van de authenticatiemodule van zijn identiteitskaart. De rijsschool moet alleen een bewijs van deelname aan de cursus afgeven en geen bewijs van regelmatige aanwezigheid of van actieve deelname aan de cursus. Artikel 3, lid 1, 2° en artikel 4, §2 moeten bijgevolg worden aangepast.
25. Tot slot zijn het ontbreken van duidelijke en ondubbelzinnige richtsnoeren ter zake en de toewijzing van deze controle aan de enige instructeur van de rijsschool die als maatschappelijk doel heeft rijlessen aan te bieden, naar het oordeel van de Autoriteit problematisch, gezien de consequentie van ongeldigverklaring van de les als gevolg van de vaststelling door de instructeur van het "niet zichtbaar zijn" van een leerling tijdens de les (zonder nadere specificatie van de duur) en de financiële gevolgen die dit heeft voor leerlingen die verplicht een quotum van lesuren moeten volgen; te meer daar kortstondige afwezigheden legitiem kunnen zijn en studenten niet in staat kunnen zijn te communiceren in geval van een kwaliteitsonderbreking van de door hun internetprovider geleverde dienst.
26. Als verantwoordelijken voor de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor het op afstand geven van rijtheoriecursussen, zijn erkende rijsscholen verplicht om - in toepassing van de AVG (art.24 en 25), nl. de beginselen van verantwoordingsplicht en gegevensbescherming van bij het ontwerp en als standaardinstelling) - een videoconferentieplatform op te zetten "dat voldoet aan de AVG, waarvan de parameters strikt beperkt zijn tot hetgeen noodzakelijk is voor de uitvoering van hun dienst overeenkomstig het beginsel van minimale gegevensverwerking van de AVG, (of een kwaliteitsaanbieder te kiezen na te hebben geverifieerd dat deze over de vereiste kenmerken beschikt⁴)
27. Door te bepalen dat "*de gebruikte toepassing beveiligd is en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer waarborgt*", is artikel 3, lid 2, van het voor advies voorgelegde ontwerp van ministerieel besluit enerzijds overbodig gelet op artikel 32 van de AVG en kan het als zodanig worden geschrapt, en mist het anderzijds zijn doel, namelijk "*de praktische, nadere regels van het afstandsonderwijs zodanig vast te stellen dat het volgens gemeenschappelijke en onderling*

---

⁴ In het geval van verwerking merkt de Autoriteit op dat het van belang is een contract te sluiten overeenkomstig de bepalingen van artikel 28 van de AVG.

afgestemde richtsnoeren wordt georganiseerd, met name op het niveau van het gebruikte platform". Aangezien de theoretische rijopleiding echter alleen door erkende rij scholen kan worden gegeven en deze opleiding voor leerlingen die twee keer niet voor het theoretisch examen zijn geslaagd, een verplichte voorwaarde is om opnieuw voor het examen te kunnen worden ingeschreven, lijkt het aangewezen dat de minister de vereiste garantieniveaus met betrekking tot de beveiliging van de gebruikte toepassingen oplegt. Zonder volledig te zijn, wijst de Autoriteit op het belang van de volgende garanties:

- inzake vertrouwelijkheid: dat er geen andere gegevens worden uitgewisseld dan die welke vereist zijn voor de cursussessie op afstand met behulp van de gebruikte videoconferentietoepassing ;
- inzake encryptie: de datatransmissies die nodig zijn voor de cursussessie (gegevens in transit: video, audio, chat) worden versleuteld;
- inzake toegangscontrole: Er moeten controlemaatregelen tegen ongeoorloofde toegang tot de videoconferentiesessie worden ingevoerd (bijv.: complex wachtwoord van ten minste 8 tekens, uniek identificatienummer voor elke vergadering/elke deelnemer of multifactorauthenticatie);
- inzake de updates: de versie van het gebruikte videoconferentieprogramma zal altijd de laatste beschikbare versie zijn ;
- inzake minimale gegevensverwerking: keuze van een toepassing die een zodanige parametrisering mogelijk maakt dat de gegevens (met inbegrip van de metagegevens) die tijdens de werking ervan worden verzameld, beperkt blijven tot het strikte minimum dat noodzakelijk is voor de cursussessie.

28. De Autoriteit merkt tevens op dat indien de servers van het gebruikte videoconferentiesysteem en/of de servers die voor back-ups worden gebruikt, zich buiten de Europese Economische Ruimte bevinden, er sprake kan zijn van doorgifte van gegevens naar derde landen die geen passend beschermingsniveau bieden, zonder dat er noodzakelijkerwijs sprake is van passende waarborgen in de zin van hoofdstuk V van de AVG. Het is aan de rij scholen om ervoor te zorgen dat met dit aspect rekening wordt gehouden bij hun keuze van een videoconferentietoepassing.

f. Systematische mededeling van de lijst van leerlingen die voor elke cursuscyclus zijn ingeschreven, zodra de inschrijvingstermijn bij de Waalse Overheidsdienst is afgesloten.

29. Artikel 2, §3 van het ontwerp van ministerieel besluit verplicht de rij scholen om, zodra de inschrijvingen voor elke cyclus zijn afgesloten, per e-mail de volgende informatie door te sturen naar de Directie Regulering van het Wegvervoer van de Openbare Dienst voor Mobiliteit en Infrastructuur van Wallonië (vrije vertaling):

"1° de lijst van inschrijvingen van leerlingen voor de cyclus van theorielessen per videoconferentie en, voor elke leerling, de vermelding dat hij de opleiding vrijwillig volgt of op grond van een wettelijke verplichting ;

2° de naam van de instructeur en adres van de lokalen van waaruit de cursus wordt gegeven ;

3° de data en tijdstippen van de theorielessen die in het kader van de cyclus worden gegeven ;

4° de elektronische link die toegang geeft tot de cursus via videoconferentie en de eventuele toegangscode ".

30. Op de vraag met welk doel deze verplichte mededeling van gegevens is ingevoerd, verwees de afgevaardigde van de minister naar de controlebevoegdheid bedoeld in artikel 39 van voormeld koninklijk besluit van 11 mei 2004. Dit artikel verleent de bevoegde minister of zijn afgevaardigde de taak toe te zien op de goede werking van de erkende rij scholen en daartoe het recht rijlessen bij te wonen en kennis te nemen van of kopieën te maken van "*de boeken en bescheiden van de school, de inschrijvingskaarten van de leerlingen, de dagstaten, de presentielijsten, de inschrijvingsregisters en in het algemeen alle documenten die betrekking hebben op de activiteiten van de school*". Dit wordt bevestigd door het verslag aan de Koning bij dit koninklijk besluit, waarin de doeleinden worden omschreven waarvoor de rij scholen moeten instaan voor het bijhouden van deze documenten, onder meer om een doeltreffende controle van de activiteiten van de scholen door de inspecteurs mogelijk te maken.

31. De Autoriteit merkt op dat de controlebevoegdheden die bij artikel 39 van het bovengenoemde Koninklijk Besluit van 11 mei 2004 zijn verleend, betrekking hebben op de activiteiten van de scholen en niet op de leerlingen die deelnemen aan de rijopleiding. Met het oog op de verkeersveiligheid moet worden nagegaan of de rij scholen voldoen aan de voorwaarden voor hun erkenning (kwaliteit van de opleidingen, kwaliteit van de inspecteurs, enz.) Bovendien is het slagen voor het theoretisch examen, eventueel na overlegging van hun getuigschrift van voltooiing van het quotum van 12 uur dat vereist is na twee keer gezakt te zijn⁵, hetgeen wat de verkeersveiligheid ten goede komt.

---

⁵ Artikel 32, §6 van het KB van 23 maart 1998 bepaalt hierover dat "*Na twee opeenvolgende niet geslaagde theoretische examens, mag de kandidaat voor het rijbewijs geldig voor categorie B slechts een nieuwe theoretisch examen afleggen op vertoon van een getuigschrift van theoretisch onderricht afgegeven door een rij school.* ».

32. Een van de bij dit koninklijk besluit verleende controlemiddelen voor rijsscholen is de mogelijkheid om de aanwezigheidslijsten van de leerlingen in te zien, maar alleen in de mate die strikt noodzakelijk is om een onderzoek van een school uit te kunnen voeren. Dit wijkt af van de systematische mededeling ervan zoals voorzien in het ontwerpbesluit dat voor advies is voorgelegd⁶. Op basis van de aan de Autoriteit verstrekte informatie lijkt deze systematische mededeling van de lijst van leerlingen en de redenen waarom zij voor de cursus zijn ingeschreven, niet noodzakelijk om na te gaan of de rijsscholen voldoen aan de voorwaarden voor erkenning, en wordt zij evenmin gerechtvaardigd door het feit dat de cursussen op afstand en niet in levende lijve zullen worden gegeven.
33. Door te voorzien in de systematische mededeling per e-mail van de lijst met inschrijvingen van de leerlingen voor de cyclus van theoretische cursussen via videoconferentie en, voor elke leerling, de vermelding dat hij de opleiding vrijwillig volgt of op grond van een wettelijke verplichting als bedoeld in artikel 2, §3, eerste lid, 1° van het ontwerp van ministerieel besluit, gaat de minister bovendien verder dan de bevoegdheid die de regering hem heeft toevertrouwd om de modaliteiten van het afstandsonderwijs vast te stellen.
34. Daarom zal de mededeling van de leerlingenlijst achterwege worden gelaten.
35. Voor het overige lijken de andere gegevens als bedoeld in artikel 2, § 3, lid 1, relevant te zijn voor de uitoefening van de controlebevoegdheid van de rijsscholen.
36. Wat de keuze van de Directie van de Overheidsdienst als ontvanger van deze gegevensmededelingen betreft, merkt de Autoriteit op dat het aan de initiatiefnemer van het ontwerpbesluit is om ervoor te zorgen dat hij de administratie aanwijst waaraan deze controlebevoegdheid formeel is toegekend. In het kader van het beginsel van de verdeling van de administratieve bevoegdheden, dat is vastgelegd in artikel 105 van de Grondwet en artikel 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, hebben de administratieve overheden immers geen andere bevoegdheden dan die welke hun formeel zijn toegekend door de Grondwet en de wetten en decreten die op grond daarvan zijn vastgesteld. Bovendien kan, krachtens artikel 6.1.e van de AVG, een administratie ten behoeve van de uitoefening van de haar

---

⁶ In het algemeen wordt de opportuniteit van een onderzoek in concreto beoordeeld door de inspecteurs, die de controlebevoegdheid hebben in het licht van de feitelijke elementen waarover zij beschikken. Zij hebben een beoordelingsbevoegdheid bij de uitoefening van hun opdracht. In dit verband moeten zij toegang vragen tot de gegevens die voor hen van belang zijn om hun onderzoeksbevoegdheden oordeelkundig en met mate te kunnen uitoefenen of om een structurele controle te kunnen verrichten aan de hand van een steekproef die op objectieve en evenredige wijze is vastgesteld.

door de wet opgelegde taken van openbare dienstverlening⁷, rechtmatig verwerkingen van persoonsgegevens uitvoeren.

Om deze redenen

is de Autoriteit

van mening dat het ontwerpbesluit dat voor advies voorligt, als volgt moet worden aangepast:

1. Schraping van de inzameling van de dubbelzijdige kopie van de identiteitskaart, keuze voor een authenticatiemethode op afstand zoals aanbevolen in overweging 13 en dienovereenkomstige aanpassing van de artikelen 2 en 4, § 1, van het ontwerp (overw. 13 en 14) ;
2. Schraping van artikel 2, § 2, 2de lid, van het ontwerp, waarin wordt bepaald dat de leerling automatisch instemt met de praktische nadere regels van de cursus afstandsonderwijs (overw. 15 en 16) ;
3. Schraping van de verplichte vermelding van de naam en voornaam van de leerlingen in de videoconferentietoepassing en van de verplichte activering van de camera op verzoek van de instructeur, beperking van de aanwezigheidscontrole tot het strikt noodzakelijke en dienovereenkomstige aanpassing van de artikelen 3, lid 1, 2° en 4, § 2 (overw.19 tot 25) ;
4. Bepaling van de beveiligings- en privacywaarborgen die de gebruikte toepassingen voor collaboratieve communicatie moeten bieden (overw. 27) ;
5. Afschaffing van de systematische mededeling van alle leerlingenlijsten aan de Waalse Overheidsdienst (overw. 30 t/m 35).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum

---

⁷ Voor zover de beschrijving van die taak of taken van openbare dienstverlening kan bijdragen aan de duidelijke, specifieke en expliciete beschrijving van de doeleinden van de verwerkingen van persoonsgegevens die zij in dat kader uitvoert, moet worden gezorgd voor de vereiste voorspelbaarheid in de norm voor de verdeling van de macht/taken van openbare dienstverlening.